

Rychlá řešení

Před revolučním rokem 1989 vedl katedru fyziky dlouhá léta profesor Kracík. Bylo to období autoritativního vedení, pod kterým katedra vzkvétala. Fyzika se učila tři semestry a její význam a vážnost byly v té krásné době znát. Katedra měla svůj vlastní seminář, na kterém jsme se mohli dozvědět leccos zajímavého z našeho oboru a šéfa, který sice nebyl neomylný, ale rozhodně mimořádně schopný. Dnes nám z tohoto období zbyly krásné učebnice fyziky plazmatu a vzpomínky na chvíle, kdy katedra fungovala a plnila svůj základní cíl – připravovat užitečné odborníky pro inženýrské profese. Pan profesor mě vždy fascinoval rychlostí rozhodování. Mnohdy i zdánlivě komplikovanou situaci dokázal rychle vyhodnotit a navrhnout překvapivá řešení. Některá z nich se mě týkala osobně.

Učení v laborkách

Vystudoval jsem teoretickou fyziku a tak je můj vztah k laboratořím velmi volný. Chápu, že jsou potřeba a nedílnou součástí výuky, ale nikdy jsem nepředpokládal, že bych v nich měl učit. Navíc nejsem zcela vnitřně přesvědčen, že psaní referátů (spíše dnes jejich stahování z internetu) je nějak užitečné. Také si myslím, že by experimenty měly být zastoupeny přímo ve výuce při přednáškách. Přednášky by určitě byly živější a student by si pak do laboratoře šel sám vyzkoušet něco zajímavého, co již viděl. Vždy jsem si ale myslel, že by experimenty měla připravovat jiná skupina lidí než ryzí teoretici. Proto mě poněkud zaskočilo, když jsem se objevil na rozvrhu laboratoří z fyziky někdy v roce 1985. Hned jsem se vydal za panem profesorem a ptal se, proč mám učit laboratoře, o kterých nic nevím. Pana profesora jsem evidentně zaskočil, byl to člověk, který nebyl zvyklý na odpor. Bylo mně jasné, že své učení laborek asi nezměním, ale kontroval jsem pro mě logickým úsudkem: „A co mám pane profesore dělat, když se mě nějaký student zeptá, jak funguje nějaké zařízení a já ho budu vidět poprvé v životě a nebudu vůbec tušit, jak se ovládá?“ Pan profesor zaváhal jen chvíli a našel okamžité řešení: „No tak ho vyhoď z laboratoří za to, že je nepřipravený!“

Angažovanost

Další zdánlivě neřešitelný problém vzniknul, když jsem dokončoval svou disertační práci. K odevzdání bylo třeba doložit mou společenskou angažovanost. A to byla bída. Nebyl jsem jako dítě v pionýru, ze Svazu socialistické mládeže mě vyloučili po dvou letech a tvrdošjně jsem odmítal vstoupit do komunistické strany. Pana profesora má neangažovanost trápila a několikrát řekl, že určitě něco vymyslí, abych byl angažovaný a přitom nemusel do strany. Jednoho krásného dne za mnou přiběhl a už z dálky volal: „Už to Petře mám! Ty budeš velitel požární hlídky“ Zalapal jsem po dechu. Vždyť já o požárech vůbec nic nevím. Jednou jsem viděl hořet stoh a jednou dům u nás v ulici. Tím mé zkušenosti končí. No, ale pokud by to pomohlo mé kandidatuře, tak to bude určitě snesitelnější než angažovanost jiného druhu. A tak jsem se opatrně optal, co že jako má úžasná funkce bude obnášet, co budu muset dělat. Pan profesor sraštil obočí a hluboce se zamyslel. Pravděpodobně vůbec nepočítal s tím, že bych se ve své angažované funkci jakkoli angažoval a tak ho můj dotaz poněkud vyvedl z míry. Řešení ale bylo bleskové: „No, když bude hořet, všichni budou utíkat. A ty budeš taky utíkat, ale budeš přitom křičet *Hoří!*“ A tak jsem se stal velitelem požární hlídky.

Okurkáč

Když jsem nastupoval na katedru, byla o dost jiná doba. A nejen politicky. Život běžel nějak poklidněji než dnes. Občas jsme zašli do hospůdky s kolegy, občas se studenty a tu a tam se rozjel večírek přímo na katedře. Lidé k sobě měli trochu blíž než dnes. Už tenkrát jsme říkali,

že FEL je velkovýrobná inženýrů jak na běžícím páse. Na jedné straně linky je pohlcen nebohý studentík a po pěti letech vypadne hotový inženýr. Jenže to jsme netušili, že za čtvrt století bude tento systém neosobní anonymní velkovýrobný bez mezilidských vztahů doveden k dokonalosti.

No a v té, z dnešního pohledu klidné době, se ozvalo zaklepání na dveře. Vstoupil pan profesor s pětilitrovým okurkáčem a poprosil mě, zda bych nedošel pro pivo. Jako hošík ještě neznalý zdejších poměrů jsem se nejprve nezkušeně optal, kde je tady nějaká hospoda. Pan profesor mně nervózně vysvětlil cestu. Bylo evidentní, že potřeba piva je na prvním místě žebříčku priorit. Můj druhý dotaz na množství piv, které je ode mě žádáno, rozlítl pana profesora do nepříčetnosti: „Ty jsi úplně blbej! Co to máme dnes za neschopný asistenty? Koho nám to sem proboha posílaj? Přece plnej, samozřejmě že plnej!“ A odchází stále mumlal: „Bože, on je úplně blbej, přece plnej, to dá rozum, že plnej...“